

פרשת תצוה

[תול'א] תצוה ופרשת זמור אני זוכר כדאוי.

בקיצור ולא נכתב כסדר

במדרש: וזי לאורה צדיק כו'. אבל על כל פנים מבואר שבני ישראל

מאירין. ואין הקושיא אך יכולין להאיר כי כן רצונו יתברך שבני ישראל יחסיפו אור במעשיהם הטובים. רק שצריכין לידע שאין האור על ידי כח עצמות שלהם. רק על ידי שכן צוה ה' יתברך. והוא שהקדים ואתה תצוה למצות הנרות להודיע כי כח תורה ומצות שנתן ה' יתברך לבני ישראל. וכתוב (משלי ג כג) נר מצוה. ובמדרש ובמהר הקדוש שתרין מצות נגד המ"ח אברים אדם. ועל ידי מצוה נעשה האבר כלי לאור החכמה שיש במוח כל אחד מישראל על ידי האור תורה. ורמ"ח מצות עם האהב ויראה עולין נ"ד כן כתב בזוהר הקדוש. ונקרא מצוה מלשון צווחא שעל ידי מעשה המצוה תמשך עשיות האדם לאור המצוה וניתקן העשייה גם כן. והוא שכתוב: ואתה תצוה על ידי שבני ישראל יהיו מחוברין אליו שהוא דעת' ההורה שבישראל. כמו שכתוב במדרש תחומא מלך אסור ברהטים (שה"ש ק"ו) זה משה שהוא דעת ההורה שנתן הקב"ה לבני ישראל. כמו שאומרים? חיי עולם נטע בחובינו ע"ש

- 1 שמור לו: ה' יקדי' לו: ה' תחומא תצוה: ה' ע"ע שבת כ"ב ע"כ.
- 2 יצאתה תצוה את בני ישראל וקרא אליו שמן את דן כותב למאור לזעזלת נר תמיד (שמות כ"ג).
- 3 פסיקתא דרב כתיבא ב"ב ד"ה בחדש השלישי תחומא כי תצא. ה' מכות כ"ג ע"כ.
- 4 זוהר ה"א. ק"ע ע"כ. זוהר ה"ג. כ"ג ע"כ - רע"א גורמנא.
- 5 זוהר א"ב. קמ"ט ע"כ. ש"ה יומא. קמ"ט.
- 6 רגל מנחה אפרים קרדו. ר"ה יוש' לפרש"י. תורה אור תצוה. ד"ח זוהר ואתה תצוה: קדושה לוי ודא. ר"ה ויאמר אל השלוח.
- 7 ענין זוהר ד"ה. דבא ע"א: ענין חיים. שער הארת המנוח.
- 8 תיאור שער התעסקים שנתן. ר"ה יצוה נבאר ענין נאולתם.
- 9 יצאתה תצוה ונ"ה. זה שאמר הכתוב דאשך עלך

במדרש ראשך עליו ככרמל כו' (שם) הרש והדל שבישראל כו' ע"ש. והוא ככ"ל על ידי שידוע האדם כי אין אור המצוה על ידי רק על ידי רצון ה' יתברך אם כן כל בני ישראל שווין. זה ראשך שבח ישראל והראשית והתחלה שלהם מה' יתברך והתורה. ועל ידי המצות מחוברין דבוקים בו יתברך. ועל ידי זה יכול כל אדם להתחזק לידע כי כל אחד מישראל ראוי לקיים המצוה כרצונו יתברך. אף שאין כח האדם רק על ידי שוה יתברך עוזר ונותן כח לקיים. וכן פירש א"י מו"ד צ"ח"ה מה שאומרים אשר קדשנו במצותי שעל ידי הציווי נתן כח שנוכל לקיים המצוה. וכן אמר על חודש אדר שהוא התחזקות על ידי שידועין שהכל ממנו יתברך. כמו שאמר רז"ל וי הרצה שיתקיימו נבטני יטע בהן אדר שנאמר (תהלים צ"ג ד) אזיר במרום ה'. הפירוש גם כן שידע שהכל מבחו יתברך וזהו הקיום והחזוק. וכן חודש אדר מרמז על דלות ורשות ע"כ. וציוף האל"ף שהוא כח התחלה מה' יתברך ככ"ל במדרש ראשך כו' ככרמל. וכן נראה לי לפרש דבריו. כי חיוק של כל דבר הוא פנימיותו. כח הפועל כנפול. וכפי מה שידועין זה כן יש התחזקות. וזהו גם כן ענין זכור' לדיוות הדביקות בה' יתברך ככח פנימיות הלב

- בכרמל הרש שבישראל שקול כאליו שנאמר ואליו עלה אל ראש הכרמל. וזולת ראשך בארמון הדל שבישראל שקול כרמל דכתיב בית ורעלישך לדניאל ארמנא ונ"ה. מלך אסור ברהטים. אמר לון הקב"ה לישראל בניבול אני אסור בשבועה עמכם בכותב מה כותב שתי דצות שרין אברם לפני שנאמר ואל הקב"ה רץ אברם יצא וירין לקראת מותו ונ"ה... מלך אסור ברהטים אל הקב"ה למשה מלך עשיתך. מה מלך עמו עשן גורו אף אתה גור עלין והם עושים (תחומא תצוה ו).
- הכרמל שלאמר הקב"ה בתורה ובא לציון.
- 10 כרמל המצוה.
- 11 כרמל ע"כ.
- 12 יצוה את אשר עשה לך עמלק (דברים כ"ד).

הרב ש"ס ר"ה

בכח הפנימיות שהוא חיות ה' יתברך. ועל כל פנים מחצית זשקל (שם) שבכל בחינה יש עשרים גרה השקל (שם) שבכל בחינה יש עשר מדות. וכן בחיות ה' יתברך שבכל אדם. וכן עשיות האדם מעצמו כענין שכתב בתנאי שיש ב' נפשות בכל איש ישראל ובחינת בנינו להיות שלשות שניהם בשוה ע"ש. הפירוש ככ"ל כי באדם שעושה הכל בדיקות חיות ה' יתברך שבפנימיות המעשה זה פשוט הטובה ככ"ל ועל כל פנים מחצית השקל לה' שהוא בחינת בנינו ככ"ל. וזה ענין מדה ומשקל כי ה' יתברך אין סוף והיה הכריזא במדה שמוציא מחייתו ויחיד לכל נברא. ומידו זו ערך האדם לשמור. ואו אין לידא משום רב. וזהו שכתוב במדרש רעך רוע אכר כו' (משלי כ"ה) זה הקב"ה כו' ואם עובת חן דעוך ע"ש פרשת יתרו. וקאי גם כן על ויבוא עמלק (שם י"ד) שבסוף פרשה הקדמות ע"ש. והוא כשהאדם דבוק בכחו ה' יתברך. פנימיות חיות שבכל דבר. או אין שום הסתר לפניו. רק אם עובת חן דעוך כו' ויבוא עמלק כו'. ולזאת אחר פרשת עמלקים ויבולן למחות שם עמלק. וכן כתיב וס"ו ויהי ידיו אמנה שעיקר כח מחיית עמלק על ידי אמנה להיות בטל חיות האדם על ה' יתברך ככ"ל. וגם מה שהמל שאול על אנג'. כדאי היה נראה לו בעליל שאין אופן למחוק לגמרי או שהיה באמת נשאר. ואך אם היה מתחזק באמנה לידע כי כדאי ה' יתברך יעזר שיוכל למחות שמו לגמרי כמו

- השקלים תעל הכלאים (מנחה נ"ג ע"כ).
- 10 אם על השלך סוב יחוב לאברהם ועשרת אלפים ככר ככח אשקול על ידי עשי המלמחב להביא אל בני העמלק (מספר ג' ק"ו).
- 11 ותרמא כי תנא. ה'.
- 12 רשי' ורביס בה. ו' ד"ח יצוה את אשר עשה לך.
- 13 יצוה את אשר עשה לך עמלק כדכ"ל כנאמנם מנוצרות (ברסות בת' ו').
- 14 תנאי. ה'.
- 15 יתעומת ויודי. ויודי ירין את אפי' אל תעומת יצ"ה ה' חקודש כ"ה. יצ"ה אפי' זה חומש... אל תעומת ואם עובת חן יצוהן שלא תחנה לבח ארץ. (עשרים כ"ה).
- 16 ענין שפואל' א"ה. א"ה.

במקום שאין שם שבחה. ואו אין שליוה לעמלק כלל רק כרפידים י גם כן הפירוש רפון ידים מתורה ואמנה. והוא הפסק הדביקות להפנימיות ככ"ל. וזה קלקול החיות כמו שכתוב (ויחיים בה י"ח) אשר קרר כו'. כי בריח הוא הנקשרות להפנימיות כמו שכתבו במקום אחר. שוה ענין זכור כו' יום שכתבו במקום כו'. וכמו כן לשווא עמלק בעומק הלב במקום שאין שבחה. גורם מדינות. וכן שקלים הוא הנדבה שבה לבו. והוא הרצון הסמוך בכל איש מישראל והוא עיקר החיות כי לב הוא עיקר הדבר כמו שכתוב (ויחיים בה י"ח) ע"ה להשמים. וזהו שכתב זוהר הקדוש במו שכתוב (ויחיים ע"ה) כס צור לבני עיש והבן מאורו. ולכן הקדים הקב"ה שקלים כו' כי דמון אמר אשקול כו'. להראות שיש גיבורים גם בדיעותיות. והקב"ה הקדים כו'. שגריבות ישראל אל הפנימיות רצונו. שיש בכל איש ישראל רצון פנימי רק על ידי יגיעה מתעורר הפנימיות. וכן בכל מצוה ככ"ל. לכן אחר שקלים זכור שיוכלן למחות שם עמלק על ידי התעוררות פנימיות כח ישראל ככ"ל: ובמדרש הובא ברש"י תצ"ה לא יהיה לך כו' אכן ואכן כו' (ויחיים בה י"ח) זכור כו'. אם לא נודרת במדות ומשקלות זכור ירא מגוריו האויב כו'. וזהו סמיכות שקלים לזכור. כי פירוש שקל לחיות נשקל כל מעשי האדם אחר החכמה והדעת שבאדם. לחיות כל מעשה נעשה

- 17 יצוה עמלק יהיו עם ישראל ברהטם (שמות י"ח).
- 18 מפלמח בשלח עמלק. א'.
- 19 ענין תחומא כי תצא. ט'.
- 20 חן חרלי' ר"ה אלה תחלתו.
- 21 יצוה את יום השבת לקדש (שמות כ"ה).
- 22 יצוה את יום השבת לקדש (שמות כ"ה).
- 23 אמר לבי יצוה לבני יתוב לבי ויחשב לבי בלוח הקב"ה קמנו און תבא אשר יחבני לבי מנחה הקשה את הירומי וזהו חן אשונתו ולא בארז ארזאי (וזהו ד"ה) קמ ע"א ע"כ.
- 24 יצוה ירש לקש מלך ויהיו לפניו נע שאמר וחת ותיולק שעמד חתן לשקל שקלים על ישראל למויך ותיולק שקליון לשקליו ותיולק דודן בארזי ומעמיטין על ע"א ע"כ.

בחדרה. והוא אסור בזה. ר' אברהם. ויתן הכח למושה רבינו ע"ה שהוא כלל הדעת שבשראלי. שבשבטלן בני ישראל אל שורשם יוכלו לקיים אשר יגור עליהם. וזה ואחה תצדה ב'. ומפרש המדרש אך יכולין בני ישראל ליתן אור לה' יתברך מכל הנבואים. ואמר שהוא על ידי ב' בחינות הגיל הביטול והגדירות למסור נפשם לה' יתברך.

במדרש שנמשלו בני ישראל ליתח מה שמן אינו מתערב בו. וכן למעלה בו. ועל זה נאמר (שמות כ) ויקחו אליך שמן זית בו. שזה המבוקש מבני ישראל לשמור חיות הפנימי. חלק אלקי ישש בכל איש ישראל שלא יתערב בגשמיות. ויהיה צף למעלה:

חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שפונה. והוא ענין השכחה שחוטא המסקות חיות הפנימיות. אבל כשארס דבוק במקור החיות ושואה הרע. ממילא לא ישנה לחטוא. והוא עצו פשוטה על ידי שזוכר אדם תמיד רעת עמלק. ממילא יהיה בחינתו מש' ט. כשיש עת רצון. כי אין לך אדם שאין לו שעה בו. יוכל לגבור או למוחק. רק שעל ידי החכירה יזכור גם בעת הטובה שזנאה:

[תרל"ב]

ואתה תצדה ב' (שמות כ) פירש במדרש כי לא לאורה צריך רק שתאיר לו ב'. כי בודאי הרצון מבני ישראל אשר ימשכו כל הנבואים אשר שורשם בשמים. ועל ידי זה יאירו בעולם כי יש נקודה חיות מאירה בכל נבואה. להעלות נר תמיד (שם) פירש תמיד הוא בכל דבר ובכל עשייה יהיה רק כדי להיות עליה לה' יתברך. מה רב טובך אשר צפנת בו' (תהלים ל) פירש הפשוט אור הצפון הוא הן מעשה בראשית שנגנו ונסתר בעולם הזה כניל. ושעתי מאזי' מיד' ז"ל כי בשבת מתגלה מאור חגגנו כניל'. כי בשבת קודש יש עליה לכל מעשה בראשית. ובמדרש תנאמי' ראשך בו' ברמל (שוד' ג) ודרש בו' ודול שבשראל כאלהו בו' מלך אסור כדחשים (שם) כזכות רץ אברהם בו' (בראשית י) משה ויהי כישרון מלך (דברים ג) גור עליהם ויעשו בו' ע"ש. והלא כתוב ראשך. אך זה הפרוש על ידי רישות ודלות שודיעין שהכל רק מזה יתברך. על ידי זה נבדקו בראשית שהוא שורש החיות מה' יתברך. וזה עיקר הרצון בשמים כניל. וזה בחינת למאור (שמות כ) על ידי בחינת הביטול לה' יתברך כניל. וגם על ידי החלכות שלא

11 סוטה ג ע"א.
12 אבות פ"ד מ"ג.
13 עין וזה ד"א כא ע"א.
14 התנאים תצדה ג ע"ה חל"א הדרה ג.

שאמר לו שמואל? זה עצמו היה הסייע שיובל למחוק לגמרי. והוא שכחתי (שמואל א טו) וא דברי לא הקים בו. כי על ידי מעשה האדם נותן כח וקיום לדבר ה' כמו שכתבתי בפרשה הקדמות²⁶ פירש ריעה אמנה (תהלים לו) ע"ש. ואיתא²⁷ אם היה נותן בה קודשם של אדם אין אדם יכול לעמוד בו רק שהחזרה אמרה בו. ובודאי כי אין כוננת הקטרת ליתח הנדמה לאדם. ורק שחולל ידעו שהיה ממנו ריח המרדדה לפני ה' יתברך כריח הקטרת. ואף על פי כן על ידי אמנה שמבטלין רצון עצמו למאמר ה'. נותן אמנה זו ריח יחור. והוא שאמר שמואל²⁸ דנה בו טוב. להקשיב בו. אבל בודאי ברעת שאול היה לרצון ה' יתברך ומסר נפשו על זה לשנות מצויו שמואל. וזה חסרון אמנה לאיש כמותו. וכן יש מזה בכל אדם להשיגה שיהיה בסל רענו ורצונו למאמר ה':

אא"ן מו"ך זצלה"ה אמר מה שכחתי (דברים כ) יש הנדמה בו זכר עמלק. ומאין יש לעמלק זכר. כי ענין זכר הוא ענין גבוה ופנימי ורק שגוב מישאל ע"כ. ודיינו כפי מה שחסר זכרון ה' יתברך במעשה בני ישראל נקרא שיש לו זכר. וכיחור ביאור כי החסרון שיש במעשה ישראל גוגע במקום שנוגע עשיית בני ישראל. ומצא שיש לו ממילא זכר. והוא שכחתי (שם) וזכור בו' וממילא יהיה נמחה שמו. ובודאי יש בכל אדם מישאל הערבות בח עמלק ופירוש זכור. למי שכבר נקי. ועל ידי חכירה יכול לנקום בו ולמחות שמו. אבל גם מי שעדיין אין מעשיו רצוני. אף על פי כן אשר עשה לך (שם) כתוב. שאם האדם זכר תמיד אשר דרע לו היצר הרע בכל דבר הטא. אם יזכור תמיד שוב לא יחטא כמו שכתבתי אין אדם

21 ע"ה ל' תצדה את עמלק והוציפתם את כל אשר לו ולא תחטל עליו וצבחה מאש עד אשר מעלל ועי' יונק משור ועד שזה נמל ועי' חמור' (שמואל א טו) 26 חרמנה חל"א ר"ה במדרש ויקח לו' 27 תפילה שדירה. טעם ויקודר. 28 יזאמר שמואל התפץ לה' בעלות תבנים כשעם בקול ה' וזה שמע מוכח טוב להקשיב מחלב אילים' (שמואל א טו) כ"ב.